

LABDARÚGÁS A POLITIKA FOGSÁGÁBAN

A REPUBLIKON INTÉZET ELEMZÉSE

REZÜMÉ

A magyar lakosság mintegy négyötöde ellenzi a stadionépítéseket és a labdarúgás kiemelt helyzetét, kilencven százaléka más területre fordítaná a stadionokra szánt pénzt: elsősorban az egészségügy fejlesztésére és munkahelyteremtésre.

A Fidesz-szavazóknak is csak a kisebbsége, mintegy harmada-negyven százaléka áll ki a kormány futball-központú sportpolitikája mellett, felük azonban – az ellenzék túlnyomó többségéhez hasonlóan – elutasító azzal szemben.

A sporttámogatások ügye erősen átpolitizálódott: akár a futball kiemelt szerepéről, akár a stadionépítésekről van szó, az ellenzéki szavazók teljes elutasítása áll szemben a kormánypárti szavazók visszafogott, kisebbségi támogatásával. Bár a jobboldali pártok között magasabb a szurkolói arány, a mérkőzésre kilátogatók között a baloldali pártok szavazói is képviseltetik magukat. A Jobbik-szavazóknál különös kettősséget látunk: bár körükben a legmagasabb az aktív szurkolók aránya, ha a futballal kapcsolatos támogatásról kell véleményt adniuk, akkor épp olyan elutasítók, mint az ellenzék más pártjai.

A stadionépítésre szánt összeget a lakosságnak csupán öt százaléka hagyná a sport területén, a többség az egészségügy fejlesztésére vagy a munkahely-teremtés ösztönzésére fordítaná.

SPORT ÉS POLITIKA

A sport és politika találkozása nem új és nem magyar jelenség: miniszterelnökök, államfők – de nem ritkán uralkodók is – rendszeresen kilátogatnak nemzeti válogatottjaik fontosabb mérkőzéseire. **Magyarországon azonban az elmúlt három évben a két terület találkozása helyett leginkább a sport és politika összefonódásáról lehet beszélni:** a stadionépítések legalább olyan erős szimbólumai az Orbán-kormánynak, mint a rezsicsökkentés; több hazai futballcsapat életében kulcsszerepet töltenek be ismert fideszes politikusok. A magyar válogatott gyenge szereplése után a magyar futball helyzete még inkább aktuális politikai kérdéssé vált. Érdeemes látni ugyanakkor, hogy **a politikai viták több szinten zajlanak: míg a kormánypárti kritikák legfeljebb a futballtámogatás helyes felhasználásáról szólnak**, néhányan pedig a foci kiemelt szerepét kérdőjelezik meg, addig **az ellenzék részéről már a sporttámogatások teljes felülvizsgálatának igénye fogalmazódik meg.**

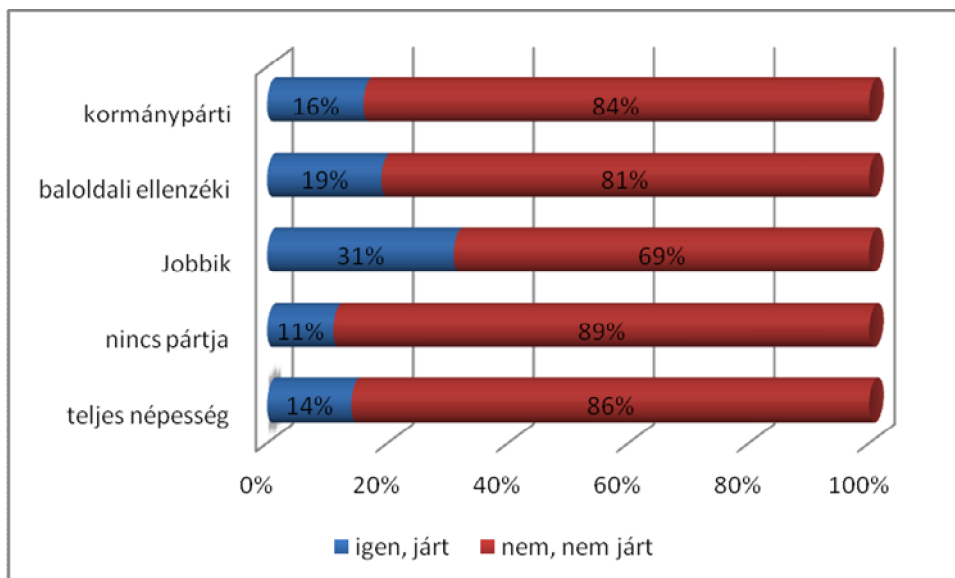
Mostani kutatásunkban¹ azt vizsgáltuk, hogyan vélekedik ezekről a kérdésekről a lakosság: hogyan ítéli meg a sportra fordított összegeket, és helyesli-e az élsportok – különösen a futball - kivételezett helyzetét. Az elemzésben arra is kerestük a választ, hogy a kérdés megítélését mennyiben befolyásolja a válaszadó kormánypárti vagy ellenzéki beállítódása, azaz mennyire átpolitizált jelenleg ez a téma. A sporttámogatások ellenzését vagy pártolását gyakran tüntetik fel úgy, mint egy bal- és jobboldal közötti törésvonalat: jelen kutatás alkalmas ennek igazolására vagy cáfolására is.

KAPCSOLAT A MAGYAR LABDARÚGÁSSAL: SZURKOLÓK ÉS NÉZŐK

A Jobbik választói között vannak legmagasabb arányban azok, akik az elmúlt egy év során kilátogattak valamilyen magyar labdarúgó mérkőzésre: közel minden harmadik Jobbik-szavazó ült nézőként a lelátókon. A baloldali ellenzéki pártok szavazói kevéssel lelkesebb meccsre járó választók, mint a kormánypárté: előbbieik közül minden ötödik, utóbbiak közül minden hatodik válaszadó ment ki hazai mérkőzésre. **Egyáltalán nincs tehát arról szó, hogy a baloldali pártok szavazói ne lennének jelen a stadionokban, vagy teljesen elfordultak volna a magyar futballtól:** körükben is létezik egy olyan szurkolói mag, aki eljár a mérkőzésekre és a helyszínen szurkol.

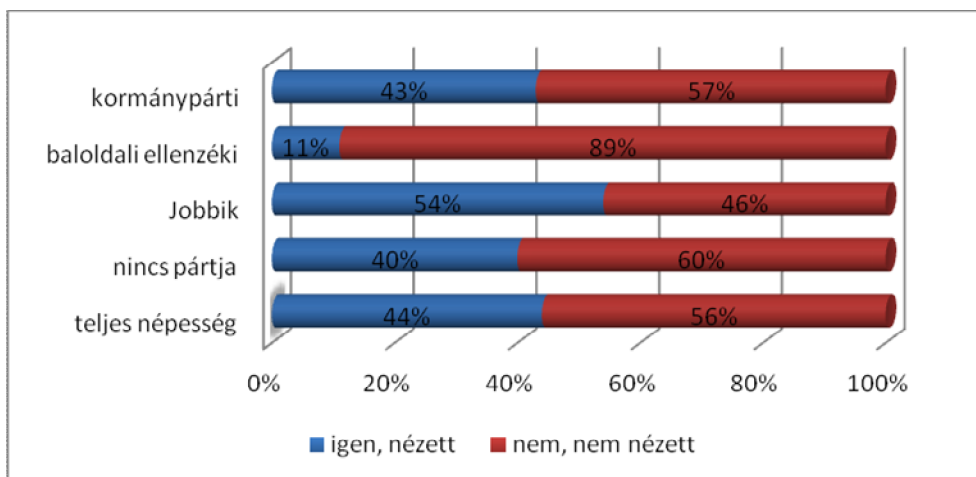
¹ A kutatást a Republikon Intézet megbízásából a Medián Közvélemény- és Piackutató Intézet végezte, október 14-15 között, 500 fő telefonos megkérdezésével. A minta jól tükrözi a szavazókorú lakosság településtípus, nem, életkor és iskolai végzettség szerinti összetételét.

1. ábra: Az elmúlt egy év során volt-e nézőként magyar labdarúgó-mérkőzésen?

Ami a televíziós közvetítést illeti, ebben a tekintetben is a Jobbik-szavazók a legaktívabbak: 54 százalékuk nézett végig olyan meccset, ahol a magyar válogatott vagy magyar klubcsapat játszott. Ugyanez az arány a kormánypártiak körében 43, a párt nélküliek körében 40 százalék. A baloldali ellenzék szavazóinak ugyanakkor csupán 11 százaléka válaszolta, hogy az elmúlt évben végignézett ilyen, magyar vonatkozású mérkőzést. **Azt látjuk tehát, hogy míg a helyszínen szurkolásban a baloldaliak lényegében nem maradtak el a jobboldaliaktól, a tévés közvetítés követése már sokkal kevésbé jellemző rájuk². A legelkötelezettebb futball-drukker választókat a Jobbik-szavazók között találjuk: szavazóik mind a stadionba járó, mind a televízió előtt szurkolók között a legmagasabb arányban találhatók.**

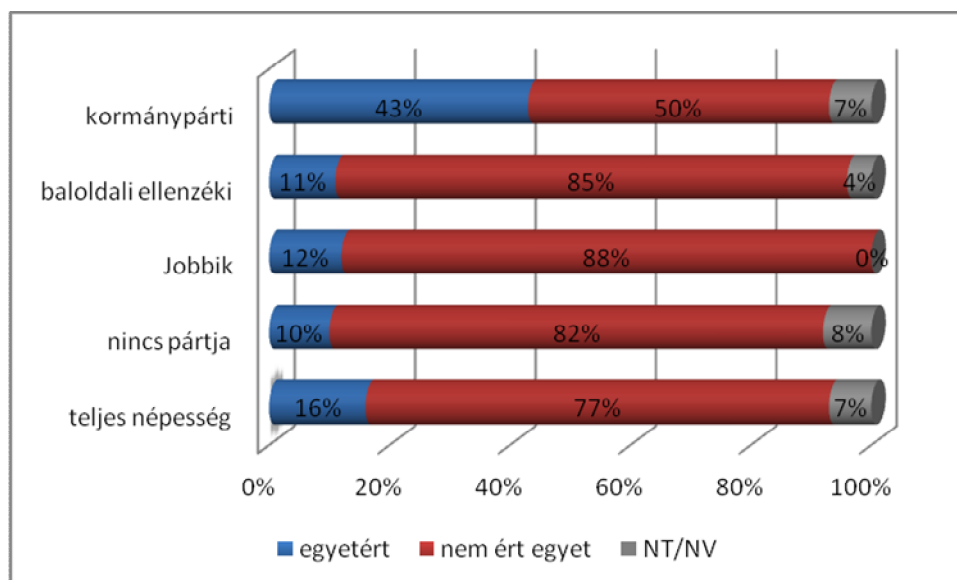
² Tény ugyanakkor, hogy ezek a válaszokat torzíthatta a kérdés erős átpolitizáltsága, azaz könnyen lehet, hogy a téma aktualitása miatti ellenérzések befolyásolták a valódi válaszokat. Előfordulhat továbbá, hogy az ellenzéki válaszadók nagyobb arányban kapcsolnak el a mérkőzésekről, ezért a válaszuk arról is tanúskodik, hogy nem nézték végig ezeket a meccseket.

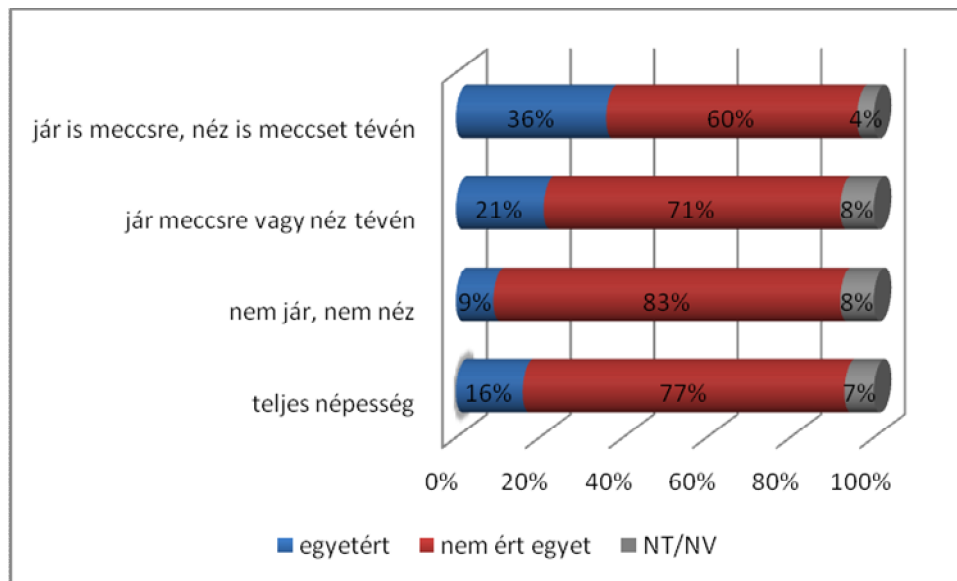
2. ábra: Az elmúlt egy év során előfordult-e, hogy a televízióban végignézett magyar labdarúgó-mérkőzést?

A FUTBALL KIEMELT HELYZETE

A lakosság túlnyomó többsége, 77 százaléka nem ért egyet azzal, hogy a sporttámogatások közül a legtöbb pénzt a labdarúgás kapja, és csupán 16 százalékuk helyesli a futball kiemelt helyzetét. A kérdés megítélését egyértelműen a kormánypárti-ellenzéki álláspont határozza meg: a baloldali ellenzéki és a Jobbik-szavazók közül tízből majdnem kilencen ellenzik a foci különleges helyzetét, de a párt nélküliek közül is tízből nyolcan vannak ugyanezen állásponton. **Bár arányaiban más a helyzet a kormánypártiak között, de még a Fidesz-szavazók többsége is más sportágat támogatna inkább a labdarúgás helyett.**

3. ábra: Egyetért-e azzal, hogy a kormány a sportcélokra szánt támogatások közül a legtöbbet a labdarúgásra fordítja?

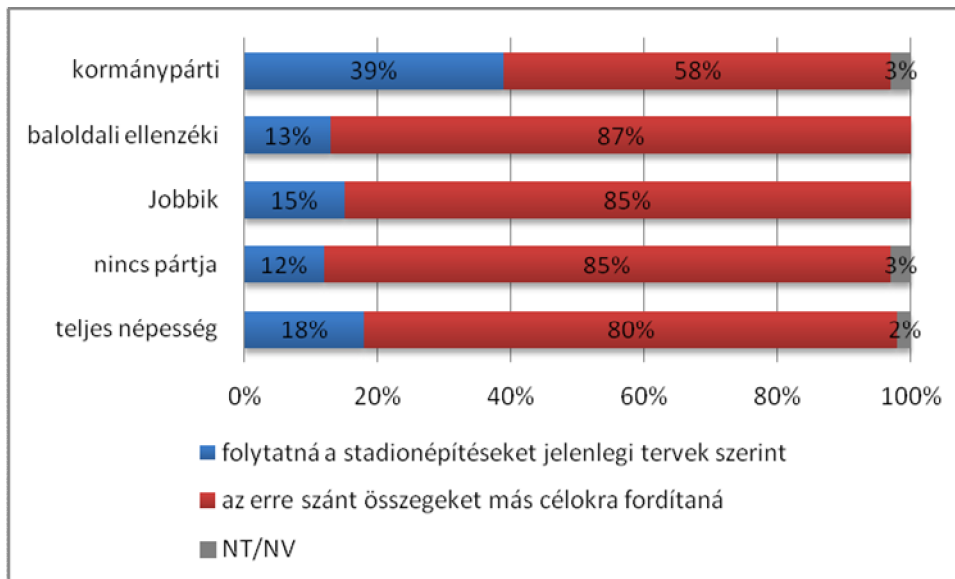
4. ábra: Egyetért-e azzal, hogy a kormány a sportcélokra szánt támogatások közül a legtöbbet a labdarúgásra fordítja?

Nem meglepő módon a labdarúgás iránt inkább elkötelezettek, vagyis azok, akik meccsre is járnak és tévéközvetítést is néznek, jobban egyetértenek a labdarúgás kiemelt helyzetével, mint azok, akik nem követik a hazai fociéletet. Fontos azonban látni, hogy még körükben is egyértelműen azok vannak többségben (60 százalék), akik egyébként más sportág támogatását látnák helyesnek.

A STADIONÉPÍTÉSEK MEGÍTÉLÉSE

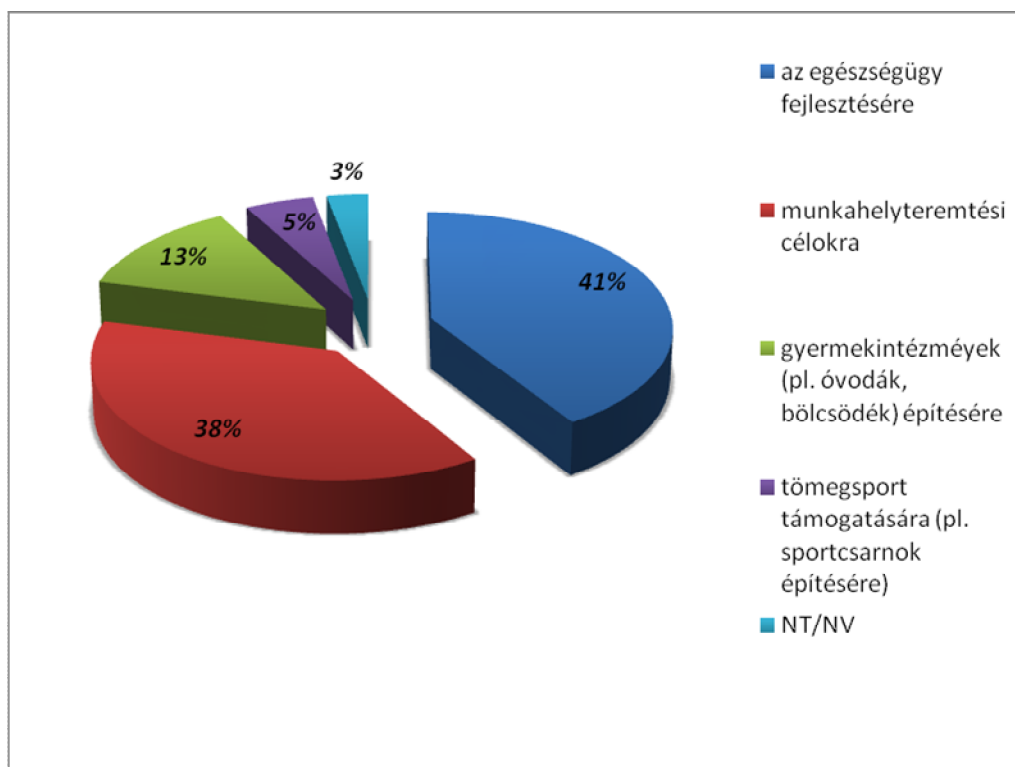
Ami a stadionépítések konkrét megítélését illeti, a társadalom többségének véleménye hasonlóan egyértelmű: **a magyarok négyötöde az építésekre és felújításokra szánt pénzt más célokra fordítaná.** Ebben is egyetértés van a nem kormánypárti szavazók között: az ellenzéki pártok és párt nélküliek egyaránt magas, 85-87 százalékban választottak úgy, hogy másra kéne költeni a stadionokra elkülönített pénzt. Noha a kormánypártiak számára a stadionépítések folytatása nagyobb támogatottsággal bír, többségük – tízből hatan – másra fordítaná az összeget.

A kérdés megítélése hasonlóan alakul, mint az előzőekben bemutatott támogatás kérdése: a hazai futball iránt elkötelezettek valamivel nagyobb arányban támogatják ugyan a stadionépítések folytatását, túlnyomó többségük – jelen esetben kétharmaduk – mégis úgy válaszolt, hogy más célokra kéne fordítani az erre szánt összeget.

5. ábra: Ha Ön dönthetne a stadionépítések és felújítások további sorsáról, akkor:

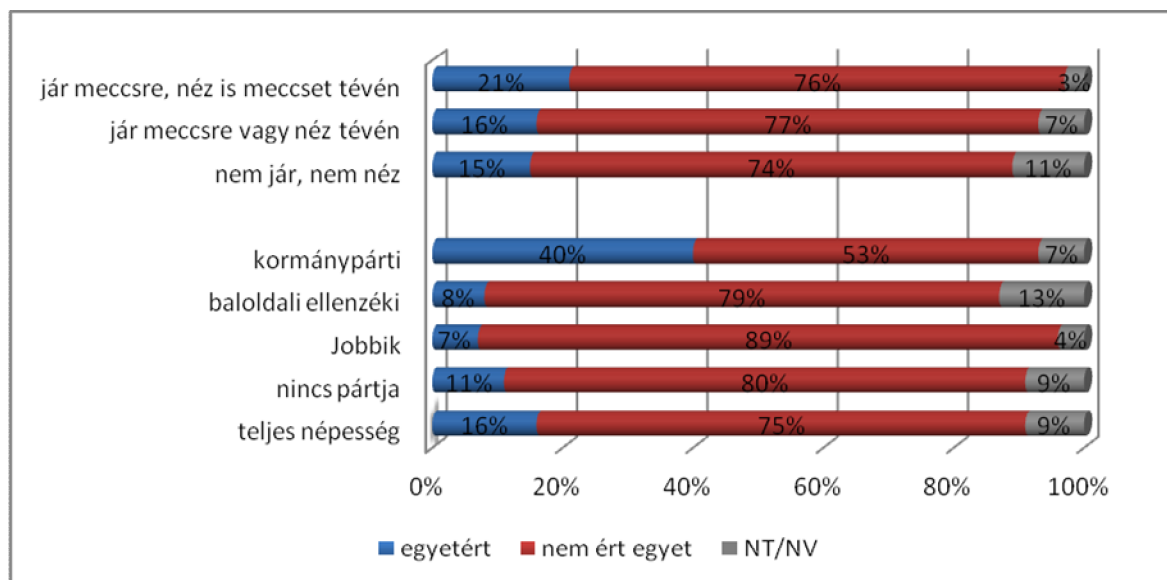
Noha egyetértés van abban, hogy a stadion-felújításra és építésre szánt pénzt a lakosság többsége másra költené, a pénz felhasználásának iránya már megosztóbb kérdés. **A felmérés szerint két terület élvez egyértelmű prioritást: az egészségügy és a munkahelyteremtés** – mindkét opciót körülbelül 40 százalék jelölte meg: az emberek nyolcvan százaléka tehát elsősorban erre a két területre költene.

6. ábra: Ha Ön dönthetne, hogy a stadionépítésekre elkülönített pénzt milyen célra fordítsák, mit választana?

A sporton belüli átcsoportosítást csupán 5 százalék választotta. Azt látjuk tehát, **hogy a vita nem arról szól, hogy a sportra fordított pénzt az élsport helyett a tömegsportra**, a futball helyett valami más szakágra költsek-e: **a választók a stadionokra elkülönített pénzből az egészségügyet fejlesztenék, és a munkahelyteremtésre fókuszálnának – számukra a sportkiadások helyett a munkához jutás és a gyógyulási körülmények javítása a prioritás.**

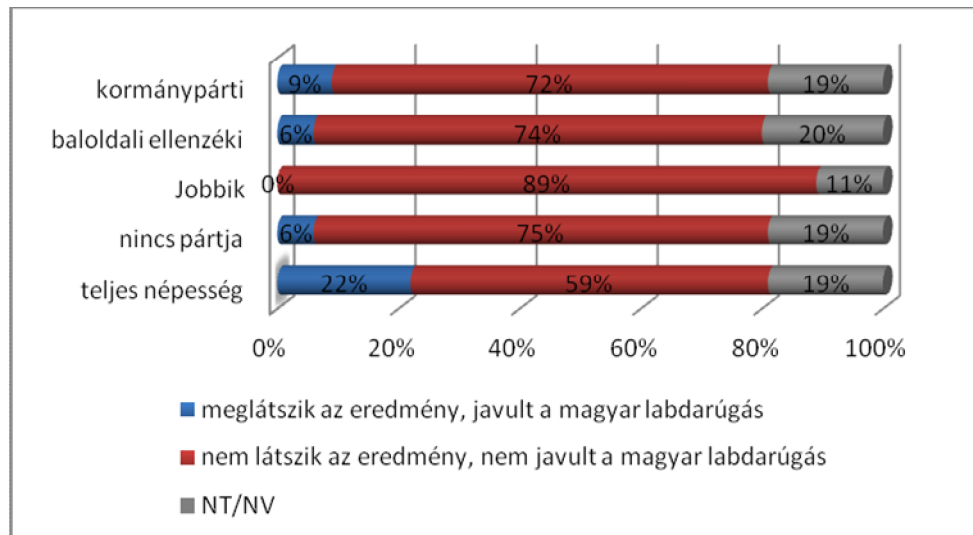
Külön rákérdeztünk a nem direkt támogatások szerepére: a nagyvállalatok adómentes támogatásával épülő stadionokra (például a felcsúti stadion is ilyen), tehát arra a gyakorlatra, hogy az állam adókedvezmények révén támogatja a stadionépítéseket. Ahogy az összes eddigi támogatásra vonatkozó kérdésnél, azt találtuk, hogy minden szavazói csoportban többségben vannak azok, akik ellenzik ezt a gyakorlatot – az arányok azonban változók. A kormánypárti szavazók 53 százaléka utasítja el az adókedvezmények nyújtását, míg az ellenzéki pártoknál ez az arány 80-90 százalék. Az is látszik, **hogy a felcsúti stadionnal közvetlenül összeköthető kérdés a leginkább politikailag megosztó**: ebben a kérdésben állnak ki leginkább a Fidesz-szavazók a kormány mellett, és itt a legkevesebb az ellenzéki pártok támogató véleménye.

7. ábra: Egyetért-e azzal, hogy a kormány adókedvezmények nyújtásával is támogatja a stadionépítést?

Az eddigiektől eltérően viszont azt tapasztaltuk, hogy ezt a kérdést nem befolyásolja a magyar labdarúgáshoz való viszony: a rendszeres meccsre járók és a mérkőzést sosem nézők is egyformán utasítják el azt a gyakorlatot, hogy a nagyvállalatok adózásának könnyítésén keresztül a kormány támogassa a stadionépítéseket. **Jól látszik tehát, hogy ez a kérdés a legkevésbé szól a labdarúgásról és egyértelműen politikai megítélés alá esik.**

A sikertelen VB-selejtező szereplés után talán nem meglepő, hogy a népesség csak 9 százaléka véli úgy, hogy a kiemelt támogatások eredménye látszik, javult a magyar labdarúgás. Még a legoptimistább kormánypárti szavazóknak is csak az ötöde osztotta ezt az álláspontot, az ellenzéki pártok pedig egyöntetűen kudarcnak ítélik a kiemelt támogatások eredményességét.

8. ábra: A futball kiemelt prioritás a jelenlegi kormányzati ciklusban, Ön szerint ennek milyen hatása volt a magyar labdarúgásra?

A meccsre kijáró és televízió előtt is drukkolók között ez az arány valamivel magasabb: harmaduk válaszolta azt – talán önmaga megnyugtatósára is – hogy javult a magyar labdarúgás köszönhetően annak, hogy a kormány prioritásként kezelte ezt a területet. A legkiábrándultabbak egyébként a kevésbé lelkes „átlag-szurkolók”, akik vagy kijárnak, vagy tévéznek: közülük négyből hárman jelezték, hogy hiába a támogatás, nem javult a magyar futball.

ÖSSZEGZÉS

A kutatás során arra jutottunk, hogy a futballtámogatások ügye erősen átpolitizált és a társadalom jelentős többsége által nem támogatott kormányzati irány. A teljes népesség mintegy négyötöde következetesen ellenzi a labdarúgás kiemelt támogatását és a stadionépítéseket. A kormányhoz való viszony ugyanakkor egyértelműen megjelenik: a kormánypárti szavazók között ezek az intézkedések jóval nagyobb támogatásra találnak, mint az ellenzéki szavazók között – de ez a támogatói kör kisebbségben van az ellenzőkkel szemben még a Fidesz-szavazók között is.

A kutatás szerint a baloldali pártok szavazóitól sem áll olyan távol a futball, mint azt a közbeszédben sejtetik: nagyjából ötödük volt már kint nézőként magyar labdarúgó-mérkőzésen

az elmúlt egy évben – ez a kormánypárti szavazókhöz hasonló arány. Tény ugyanakkor, hogy televíziós közvetítést kevésbé néztek. A baloldali ellenzéki pártok szavazói tehát egyáltalán nem inaktív futballszurkolók, ám a labdarúgás finanszírozásával kapcsolatos minden kérdésben igen negatívak voltak.

A legkülönlegesebb helyzetben a Jobbik szavazókat találtuk: szurkolói aktivitásuk a legmagasabb – harmaduk látott nézőként a lelátóról futballmérkőzést, több mint felük pedig tévén keresztül követte a magyar meccseket. Mégis, mikor a futball- és sporttámogatásról kellett véleményt mondaniuk, ugyanolyan elutasítóak voltak a kormány által kijelölt iránnyal, mint a baloldali ellenzéki szavazók. A Jobbik választóinál látszik tehát leginkább, ahogy a politikai vélemény módosítja a várt szurkolói álláspontot.

Végül a kutatás fontos eredménye, hogy a stadionépítések körüli vita, ami olykor úgy tűnik, mintha csak a futballról szólna, a lakosság szemében magáról a sportfinanszírozásról szól: a választók meggyőző többsége a stadionokra szánt pénzt nem más sportágnak, de nem is a tömegsportnak adná, hanem az egészségügy fejlesztésére vagy munkahelyteremtésre fordítaná.